

Máte doma serepetičky?

Kateřina Časarová

„Seber si ty svý serepetičky, ať se to tu neválí.“ Řekla mi tátova hlava, která na mě vykoukla z koupelny.

Sice toto slovo slýchám odmalička, ale nikdy jsem se nezamyslela nad tím, co přesně znamená. Pokud mi táta říká, abych si sklídila všechny své všudypřítomné *serepetičky*, myslí tím všechny kosmetické přípravky a pomůcky, které mi během dne v koupelně vypadly z ruky, a já je tam nechala ležet. Hřebeny, krémy, sponky, gumičky, zkrátka *serepetičky*. Když mi ale řekne, abych utřela prach a všechny ty *serepetičky* v obýváku, myslí tím změť ozdobných drobností od svíček přes mé a sestřiny výrobky z kroužku keramiky staré deset let až po vázy s květinami.

Máme zde tedy *serepetičky* kosmetické a *serepetičky* ozdobné. A co mají takové *serepetičky* společného? Jsou to většinou menší věci, které mají buď pramálo užitných vlastností, a dá se na ně jenom koukat (porcelánová sloni), nebo někde překáží (můj hřeben v umyvadle). V případě keramické želvičky s mými iniciálami vyrytými na bříšku platí obojí a ještě ke všemu se na ni nedá ani koukat. Nicméně tak nějak by mohla znít definice *serepetičky*.

Koho by ale zajímala přesná definice takového kouzelného slova, když si ji může najít ve slovníku? Takový původ je oproti tomu mnohem zajímavější. Po zadání *serepetičky* do Googlu mi okamžitě padl do oka hned druhý odkaz s názvem *Kde se vzal výraz serepetičky?* Tak tohle jsou palčivé problémy lidstva! Žádné války, ani hladové děti, ale veselá slova. Každopádně jsem díky jednomu kliknutí přišla na to, že „základem může být sloveso *srát* - zbavovat se něčeho zbytečného a *patička* - zdobněle pata, patka - něco malého, až nejmenšího, případně spodní část něčeho. Spojíme-li oba významy – pak je to malá věc, předmět atd., které jsou pro nás zbytečné, nepotřebné. Význam se vývojem rozšiřuje, nebo zužuje či jinak posunuje. Také může jít o zkomoleninu slova *šarapatka* – původně drobný peníz, v 16. století 3 haléře, takže haraburdí, něco zbytečného atd.“ S prvním výkladem by pak možná souvisela i skutečnost, že dalšími variantami jsou i *sarapatička* a *sarapetička*, jak mi to řekl Slovník spisovného jazyka českého.

Ovšem jak jsem se dozvěděla od svých přátel, *serepetička* není běžným slovem v každé domácnosti. Když jsem se zeptala, jak doma nazývají věci zbytečné a pro ně neužitečné, tak jsem se setkala, kromě nechápavých obličejů a otázek, jestli na tohle moje studium jdou jejich daně, s výrazy jako *cetka*, *tretka* nebo *čačka*, a jistě existují ještě další synonyma. Jedna *serepetička*, tisíc výrazů.

Jenže zároveň s touto otázkou, jak nazývat zbytečné předměty, jsem se setkala i s otázkou, co je to vlastně zbytečnost? Pro mého tátu je to můj hřeben a dvacet pinetek okolo umyvadla, pro někoho zase šroubky a matičky v garáži. Definice *serepetičky*, *cetky*, *čačky* a *tretky* jakožto nepotřebné věci je sice jasná, ale co označit zbytečným a nepotřebným, to už tak jasné není.

„A tati, co je podle tebe vlastně *serepetička*?“

„*Serepetička* je to, co sis ještě pořád neuklidila z koupelny.“